МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партя Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаьнехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета в Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 102 (4115). ЕРА, 26 август, 1965 шу. Мах 2 коп.

Тахан номер тІа:

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ВОРХІ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

ХЬАЙБАШТА—ШОРТТА ДОАКЪАР

КПСС ЦК ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ!

Бокъонца кийчо е гуйран ялаташ дІадера

Кхаш лелаьрашта дика ховш да гурахьа дуй ялат лаьтта хьалхе а лоррІа кийч а дай дІадер из хьувкъара чІоагІа лоарХІамерча хилар. Цудухьа хІанз деш латтача кхьча лоарХІамерча балхашта нийеса, чІоагІа терхам ГІабахийта деладе деладе гІулакх да гуйран ялат дІадера кийчо елга а из дІадурдиг а.

Из дика кхетаду чІухьа латтача боахамаша. Цига сихбенна ка бола ялат дІаде лаьтта оахаш, кхашка органически а минеральни а удобренеш товсаш, ялат дІадур техника тоаеш, фу кийчдеш, кхы балхаш деш боахи кхьхьегамхой. Гуйран ялаташ бокъонца кийчо а яь ханнаьхьа, агроэкономо малхьара дІаде ГІерг уж. 20 августе ГІакхоачаш гуйран ялат дІадурдгІоча лаьттах 70 процент ахьад, масала, Шелковской района боахамаша. Статистически управленге сводках гуйран ялат дІаде лаьтта кийчаьра республике хьалха латтарех я из район. Во латташ из гІулакх Урус - Мартана, Грозненски, Наурски, ишшта кхыча районашка. Силоса йийна хьажжІаш а хІанз чуэнаш лаття кхыйола культурашн а чуийца йоаллашеьх а оах цига лаьтташ, хьалха латтача боахамашка дийнахь а бус а болх байт трактораша.

Геттара дика лархІа лезаш да дуккхача боахамашка гуйран ялат дІадурдгІоча лаьтта хьалха латтача технологе приемаша кийчдеш хилар. Лаьтта оахаш йоахкача тракторашта тІехьа макхаш да, предшуужникаш а йоахкаш да нохарашт, агрегатий балха дикагІа тІаьхьожаш лоаттаІе бьашшаб агрономаш, оахам дика ца.

Ерриг республика хьийначуа августе бетта 20-ча дийнахь гуйран ялат дІаде кийчде дсаьча лаьттах ахьар 52 процент мара дац. Цхьаболчаш, мукъаьлашна лаьтташ а уж аха торо а йоллашеьх цхьаболчаш районашка геттара асала лела из болх.

Хьаьнарга вай Шаьла район. Лаьтта кийчдара темпаш сихьа ярца мел эшар доллашеьх а хІаьз а гуйран ялат дІаде эшачуи кхоалагІа дакъа совгІа мара дац цига кийчдеш лаьтта. Кхы а кІеанагІа ахьад лаьтташ Наьсарен районе, ледара да ГІулакхан Сунженски, Надтеречни, МалгІабика районашка. Фу бахьан долаш да из? Алхха ну районий ахьокъача боахамашка техникех лоттІа пайда да ца эшар да. Дукха трактораш я лаьтта да а оахаш тайп-тайпара балхаш деш, из оахаш ярех а ерриган ер бийсана балхаш деш. Дукха мотгийнаш нийсу цхьаьна бахьанех трактораш сайна латташ, цар нормаш хІоаьчаш ца еш.

Дукхача боахамашка во дагу гуйран ялат хІадера кхы кийчо елга а. КІеанга дац, масала хІанз дІаде фу кийчдаьна эола боахамаш. Шаьла, Сунженски, ишшта кхыча районашка дІаде мегарг доаьцан тІаьца за из, цхьаболчу боахамашка чоаьлат зета да. Шорта машинаш йоллашеьх а цІендан. ДІаде мегарг доаьча боарамга хІоачадан, молхаш теха кийчдан.

Гуйран ялат дІадур за гаька эш. Республика дуккхача районашка сентябр бутт юкъе баьхлехь боалаттрга кІа дІаде. Колхозийн совхозийн кулгалхой, юрта боахамаш специалистий, КПСС райкомийн производственни управленеш болхой, юттаьшкарча берригача кхаьхьегамхой деккар да сихха ялат дІаде лаьтта кийчлар. Махулла дукхагІа гусеничнин а чархаш йола а трактораш хьожаьс еш лаьтта аха, лийнахь а бус а болх байта беза хІара трактораш. Групповой методах байта беза тракторашка болх, шерра пайда эца безаь хьалха латтача механизаторий опытах.

Хьолабалле а хьаллаца а деаш хІама да гота боахкача механизаторий болх дикагІа бе дог оттаргдоаьца моральни а материальни а ГІулакхаш дераша дІадоладаьр. Лакха алапи, норма тІехкхоачашъераша премеш, ЦІе байракхилгаш телар, Сийлен доска тІа вакхар санна дола ГІулакхаш бокхха доарХІам болаш да наьха хьинар айдара.

Лаьтта сихагІа аьха дакхкара санна еарцагІбола декхарийла ба боахамий кулгалхойн специалисташ оахам дика хилийтара а. Оахам макхаш а предпужник а йоллаш йолча агрегатана мара де йиш яц, агротехнико иххача тайпара кІоарга де деза оахам, бокъонца цамгаьлаьнна тоаьдь, йовкъаш йоаьцаш хила деза кхы.

«Во Лаьхахачара дика хьаьгІаш» ахаш да вайнаьха кица. Цудухьа кхаьстта хІара боахаме Іалашде деза дІадурва боарамга Іаьхоачадь лола дика фу. ХІанзие а еарцагІовда деза из ціендара, молхаш тела кийчаьра, хувша деза лар чечкка ялат дІаміреча пункташка дІадаьла деза.

ГІийран ялаташ хьувкъара ГІоагІа лоарХІам болаш да уж малагІа культура хиннача лаьтта дІадур. Вай хьалашка дика хул хьажжІаш хиннача ахаш тІа дийна кІа. Цудухьа хІанз сиюса йийна хьажжІаш хьокхаш латтача та хана, хьалхе хьажка еза кІа дурвидолча лаьттара хьажжІаш, мукъаьдоаллашеьх а ю аха а оахаш.

Ялат хьувкъадара лоаттабеча кхоьсаме ёожка моттиг дІалоац лаьтта хьаьнарга балхаша. Органически а минеральни а удобренех эттара дукхагІа беркат. доаь ялат дІаде лаьтта кийчеча хана уж ехкаш хилча. Цудухьа лаьтта оахашеьха яхка еза кІаппа удобренеш. Ишшта уйла е еза хиш дехкача лаьтта ханнаьхьа ехий диллара дІулакха а. хІана аьлча влагозарядкони хий диллара эттара дикагІола ха я хІанз хьатІаьттар.

Гуйран ялат дІадера кийчо е ча хана дицдалийта йиш яц дахийта дезаьча тайпара кІоарга лаьттах Іочу а дохийташ ханнаьхьа фу дІадер из дІадурва техникех тийша чІуа хилар. Цудухьа дина дарделоаш гІулакх да кІа дІадув машинаш екьийола инвентарш ханнаьхьа тоаьь якхкар. ХІара боахаме хІара еза кхоачамболаш ялат дІадув машинаш. «Сельхозтехника» яхча объединенне декхар да колхозашн совхозашн уж тоаьра эшача оаттахалаца Іалашъяр.

Аьхка чакхъьаьнна, хьатІаьхоачаш латт гуйра. Цудухьа сихде деза ялаташ дІадера кийчо елга.

Гуйран ялаташ дІадера кийчо я лоарХІаме гІулакх да. Колхозийн совхозийн партийни организацей текхар за из болх заьм шоай бІаркІела лоаттабар, берийна механизатораш ялат дІадера еарцагІбохар.

Ялаташ дІадурдгІоча лаьттах 300 гектар хий дилда йиш йолаш я отделене. Хий диларе эшда техника шортта я уххаш, бакъда 25—30 гектара мара теха дац из. Йиъ насосни станцеи ялх установкахи болх беш цхьа станци мара яц.

Цхьоаларгіча отделене кийчду «Терский» совхоза дІаде деза дерригача фу. 650 тоин ялат цІен а дай дІадурча боарамга Іаьхоачаше деза ба уххаза. Бакъда, ухх ханнаьца цІендІр 300 тоин гаргта ялат мара дац. Ихедиса ялат цІендеш цхьа агрегат я, лерттІа пайда эшан цох а. Іуйрийнь бархІ сахьат даьлча мара болалаш болхлой ялат цІенде, сайрийна ялхгагІола сахьат доладелча чуболл уж, бус болх бем смена ши отделене. Отделене а совхоза а кулгалхой сагота ца хилар бахьан долаш юкъера Іоаьлуш, тІин а луш талхаш латт хьатта улла 500 тоин гаргта ялат.

Кхы дикагІа лелаш уж балхаш, «Россия» яхча колхозе а. 4600 гектар лаьтта ехи деза боахаме гурахьа ялаташ дІадера, бакъда, 1260 гектар мара аьхадан. Болх шорта леларе керттера бахьан да оахам деш кІеанга тракторашн хилар. Лаьтта аха йиш йолаш 14 трактор я колхозе, царех оахам леш 5—6 трактор мара хилли. ХІаьта нагахь трактор мара хилли бийсана болх беш. 21 августа ши трактор мара ярца ерригача колхозе бийсана лаьтта оахаш, вожаш сайца

Гурахьа ялаташ дІадурвдгІоча лаьттах 300 гектар хий дилда йиш йолаш я отделене. Хий диларе эшда техника шортта я уххаш, бакъда 25—30 гектара мара теха дац из. Йиъ насосни станцеи ялх установкахи болх беш цхьа станци мара яц.

Цхьоаларгіча отделене кийчду «Терский» совхоза дІаде деза дерригача фу. 650 тоин ялат цІен а дай дІадурча боарамга Іаьхоачаше деза ба уххаза. Бакъда, ухх ханнаьца цІендІр 300 тоин гаргта ялат мара дац. Ихедиса ялат цІендеш цхьа агрегат я, лерттІа пайда эшан цох а. Іуйрийнь бархІ сахьат даьлча мара болалаш болхлой ялат цІенде, сайрийна ялхгагІола сахьат доладелча чуболл уж, бус болх бем смена ши отделене. Отделене а совхоза а кулгалхой сагота ца хилар бахьан долаш юкъера Іоаьлуш, тІин а луш талхаш латт хьатта улла 500 тоин гаргта ялат.

Кхы дикагІа лелаш уж балхаш, «Россия» яхча колхозе а. 4600 гектар лаьтта ехи деза боахаме гурахьа ялаташ дІадера, бакъда, 1260 гектар мара аьхадан. Болх шорта леларе керттера бахьан да оахам деш кІеанга тракторашн хилар. Лаьтта аха йиш йолаш 14 трактор я колхозе, царех оахам леш 5—6 трактор мара хилли. ХІаьта нагахь трактор мара хилли бийсана болх беш. 21 августа ши трактор мара ярца ерригача колхозе бийсана лаьтта оахаш, вожаш сайца

ХЬАЙБАШТА—ШОРТТА ДОАКЪАР

1965 ШЕРА 20 АВГУСТА ГІОЖА ДОАНЪАРИ СИЛОСИ КИЙЧЬЯР ХЬАХЬОНХАШ ЙОЛА СВОДКА

Районаш:	(План процентацца) Гіожа доакъар	Силос
Ачхой-Мартана	27	6
Ведана	21	10
Грозненски	37	2
Гудермесски	30	20
МалгІабика	46	12
Надтеречни	46	18
Наьсарен	27	—
Наурски	54	11
Ножай-Юрта	38	1
Советски	44	2
Сунженски	44	1
Урус-Мартана	42	2
Шаьла	73	1
Шелковской	44	19
Ерригача республике	43	6

ГІожа доакъар кийчдара тІехьара ха хьатІаьлаттай. Бакъда, из болх ухх сальате дика лел ала йиш йолаш дац. Ерригача республике лаьрхІача 20 августе 43 процент мара кийчьалаш ГІожа доакъар. Из сон кІеанга да. Цхьаболча районашка ГІулакх дикагІа да. Ишшта, масала, Шаьла района боахамашка кийчдаьл 73 процент ГІожа доакъари 74 процент йоли. ХІаьта кхыйолча районашка доакъара ах лакъа а кийчьалаш. Геттара тІехьайнай 30—44 процент мара доакъар кийчдаь йоаца Урус-Мартанен, Сунженскийн, Гудермесскийн районашн.

КІеанта кийчдаьл республика колхозашкен совхозашкен моттА доакъар. Силос 6 процент мара еллаш. Къаьстта тІехьалисал силос кийчьара Грозненскийн Сунженскийн районий боахамаш.

СУХАЛБЕ ЛАЬТТА АХАРА, ЯЛАТ ДІАДЕРА

Новогрозненски ТЭЦ-а ГІиллой управлене № 3 йолча участка коллективе ТЭЦ-3 болхлоьца 48 квартира йола ца хьаьдеш я. Октябр беттах чухоьшъарболаш цІенош тоаде дага ба ГІиллоьшъераш. Денна доШ толамца кхоачашдара хьинар кходи коллективо. ХІингарлехьа чура отделеш еш доза балхаш дукхагІча. Дийсъе Янстелайнад. Ишшта кхаь этажа тІа штукатурка яьй, ийнаш техад, столярни балхаш даьй, хІаьта бархІ квартира дуХьаьгІаш дукхаза хьажа тоаьлаш. Цига толамаш доахаш ГІаьхьегаш дукхаза хьажа тоаьлаш йол

Партийни вахар

ОБЩЕСТВЕННИ ХЬАШТАШ ЛОРАДЕШ

Тха совхоза парткоме вІашагІеладай партийно-пачхьалкхен тІахьожама новкъостала йоІа группа. Пуна юкъебогІа ни. Гагиев, Сорокина, Алисултанов, кхьаваран. Верригз а пІе: саг.

Группо планах ду болх. Эгтара бехткохкамеІа йоІа ха хьагІаяттъа, масала, ялаташ чуэдича, хІамаш лаІовча хана оаха къаьстта план оттаю. Плана тІа белгалдау общественни порядок, социалистически лоалхьье лорьйра де зеда тІулакхаш, профилактически мероприятеш.

Оаха айхха бухкам лоаттабу парткомана, болхлой комитетана, комсомольски организацешна, хьалха дружинана, кхьча общественни организацешна.

Харшахьа хІамаш дах мотгиган хилча шерра юкъеоа оаха общественность. Духхьаг из бахьан лоаш укх тІеэхьарча хана болхлошта административни бехкаш тІа-тІа кІезигаГа зе лезаш хул совхоза дирекци.

Укх тайнара мотгиг нийсьелар. Хоташ лочкъабеш йоаллаш лаьнав болхло Евлоева Хьаббат. Из факт оаха сихха вепа техлар «Крокодил лел совхозе ГІолла» яхача сатирически пенгазета тІа. Цул тІехьаГІа юкъара собрани хилар Евлоева юкъе йоІча бригадашарча болхлой. Шоай новкъоста карагІаьнна харшахьара ГІулакх бирса а нийса а лийцар бахьа даарш лелеарий хІаманаш бехк шийна дІаГІаийцар, шийтара даьнна ГІелат ше а хаттаьнаьхьа лаьрхІар, коллективана лоа лелар, из бригадена тІаена во пІе тІехлинка кхьаьхьарца дайаьехкіарг ма я ше аьнна.

Хано хьаьхьехар, Евлоева Хьаббата ший дош кхочачашдъь хилар, пиншилина йолаш, пІена болхло пе хилар. Коллективо йиштта новкъостаЛар чунна ше дах ГІелат тоаде.

Дукха хаьаьтараш хилар тхона бахьа даарашн сомн бохьа доладелча. Тоъал дукха продукци хина ешача стандартах яшар, е йІалла лІаьнаьнар организацешна-потребителца, е аще а, кІезигача маьхьах мара эшаьар. Из бахьан лоаш боахама доккха зе хулар.

Из ГІулаьх терклдир парткачхьалкхен тІахьожама новкъостала йоІча группо. Хиннар фуг ха лаьрхІар оаха. Группа чІенаш бригадашка а хьожабаь. тІахьожам оттабир оаха бахьа даарашн сомн хьа мишта гулбу а іІа мишта кхуьхьийт а хар духьа. Иштта гучалаьлар тхона пІатела продукции нийса ца хилара бахьанаш. Гучалаьлар, пхьанцаІонача пІена кхаьъегаш бошнча болхлошта дикача поминоваша е нарсашта нийсса, кьайІаІГа вогІа дола бахьа даарашн а льшкашка дехкаш лаьрхІар. ХІаьта из бахьан лоаш біаочча яьшка, кхьметтел продукце еприна парти а брак йора.

Массехк беседа ййо оаха ин. Алисултанова, Богомолова, Сороннай, Жерновницкай, кхьчар бригадашкарча болхлошна. Нах Лакхетабир, ювь-ювьера пІена кхаьъегаш боаш ча болхлой бехках еррига бригада, еррига совхоз пІехчуьн хилараз а хІаьта городеча болхлошка дІакхочаш йоІа вай продукци во хиларах а. Оаха хе иштта дІакхетабир, пІена кхаьъегаш боанча нахьа бехка бахьа даарашн лелаорий алаин эшалуш хиларах а, хІана аьлча, совтаташ хьежжа язорра алаин. Болхлошта пІаоаьаьдир, дІакхочьйІаш дола бахьа даарашн дика чудех-дехкаш уж шоаш хьежилта.

ГІулаьх дикка тоаделар. ІІхьабакъна, новкъостала йоІча группана цунах а кхоачамилиаьнаш. Оаха еннача предложенех хІара яьшка хьал массаза юз бахьн даарашн кхеьлар малагІа эвено я. яьшка йиэаш малаш хойташ йоазув а лийІа, таблічка екхар цу чч. Цул тІехьаГІа лепз ду сахьате ховрра продукции дІайІийтача хана ший декхарашн пІена кхочаш на деш а леоттІа дІа на ЬЬожаш а Іийнар малагІа за.

Группа ший кеттера дехкаш лоарХІ цхьаьнна тайна ГІелат даргеаІаш профилактически болх бар. Хьалхчень продукции лорьйрах лаьна предложени елар оаха, хІаьта дирекцен, парткомен, болхлой комитетун тІе хьал а лаьрхар. Нагахьа санна саг бьана даарашн е сом лочкъабір гучаоаьде, кІезига бар аьнна ца вуташ, из премеки кхы тІа а телача маьхьаи воаккх, оттаь еррина нормаш по тІехкхеачашйойя а.

Укх тІехьарча хана геттара кІезига да совхозе социалистически лоалхье лечкъаедга, социалистически общеезте боьхонаш теллаелга. Коммунистически кхьаьхьарча коллектив оха сий зела пІи яьхьара толамца къовсам лоаттабу совхоза кхаьъегашхоша.

А. ХАЛХОНЬНЦ,
Грозненсин района № 3 йолча сомий-баьца даарий совхоза партпаччхьалкхен тІахьожама новкъостала йолчь группа председатель.

Керттердар—нахацара болх

Карабулекски бурув деттача контора ремонтно-прокатни цеха коллективе — коммунистически кхьаьхьарча коллектив я. Цехь 34 болхло коммунистически кхьаьхьарча уьзрнич ва, 13 болхло из сийлен цІи яьхьара къовсам лоаттабеш ца.

Ворхі бетта бачча балха итогаглка диллаче хьалхарчаь мугІарашка латт из коллективе. Бурув деттача план кхочачашьйі по 106,7 процент.

Уж кхьаьхьагма толамаш захара цу цеха партийни группаьарча коммунистаца дах дика ГІулаьхкаш кІезига дац. Парна керте ва денал а хьинар я доле, инициативни принципиальни коммунист Александр Миронович Захаров.

Партийни группа балха юкъера керттердар—ПЯ да нахаца болх бе хевш хилар, коммунизм хьалъерий моральни кодекса дарца тІа уж политически кхетамца кхебеш хилар.

Цу партийни группаьара шийтте а коммунист балха тІа дІаийІийнаьр, керттерча производственни участкаца пар вЕнеин хургІоЛа тайнара. Бурув деттача площадке болх беш 5 коммунист ва, механически цехе — 4, слесарни цехе — 1, плетницки цехен складен — 2.

Коммунисташ яхь эветтаеарца юкъе хьалха латтарий деттарца ба, пар хьолчам тел парте боаьарашта, уж хьинаре болх общественникаш ба, цар бокхха агитационно-кхетама болх бу нахаца. Масала, хьаьнаргьа вай коммунист Алексей Григорьевич Шкубелев. Из слесарала болх беш ва, по ремонт и контрольно-измерительни приборашта. Из болх кхчьар из хьокхам хургІолча тайнара бу цо. Пунца цхьана пунна партийни группа тІаэилла цІенхаттара цхьаьхьа дехкар а да — из ва партийно-пачхьалкхен тІахьожама новкъостала йоІча группа председатель. Шийнарча халкъа контролерашца цхьана цо, дикача дас санна порядок уттаю предприяте.

Цехе дикА йеваьр я 4-ІІа разряд Кова токарь коммунист Инесса Савельевна Гоголева. ХІара денна балгІа норман тІехьхочашьеш хьайоаГІа из. ЦхьаБакъза, хьокхамера продукцин ворхІ бетта план. Планад совгІа архийцабе 500 эзар сома маьхьа валови продукци, товарни продукцера лаБола мах лохьаьб 297 эзар сом.

Уж толамаш даха вІашІтІеьлдаьлар тха завода технологически установкий, цетий коллективанца тІаГІерга кхьаьхьарах. Масала, 25 — 1 ягача установка 20-ча июле кхоачашйір барХІ бетта план, хІаьта № 2 йолча цехо (цеха начальник нов. Филипов) — 9-ча августе. Кхьаьстта дика толамаш дахьар 25 — 2 ягача установка коллективе. Коммуниста нов. Белова кхуГІаелча цу установка дахьта оборудованена ремонт ечА участко. Шоай чурча торонех дикА пайда а эцаш планаЛ совгІа 7,2 процент дахьлхьІ цар къаьхьегама оЗсарле.

Массеза план тІехкхоачашъеш хьаьвоГІаца коммунистически кхьаьхьгама ударних яха сийлен цІи дика ешаш вода токарь нов Тимченко Юрий. Иштта, 120—140 процент кхочашъю хІара денна норма турбобурашта ремонт ечА слесарий бригада кхуГІалочо нов. ГІаухов Виктора. Хьинаре кхьаьхьагаал совгІа цеха общественни балха юкъе дика дакъа доаш цар.

Производстве хьалха латтачарех ва слесарь н. Грачев Иван, коммунистически кхьаьхьагма ударних яха сийлен цІи лелеен цІи лелеен вода слесарь н. Белавин Владимир, Хмелевская Лида, кхьаьрашн а.

СУРТА ТІА: Тимченко Юрий, мехкзьатта оборудованена ремонт ечА цеха токарь.

И. ПЛИЕВА сурт.

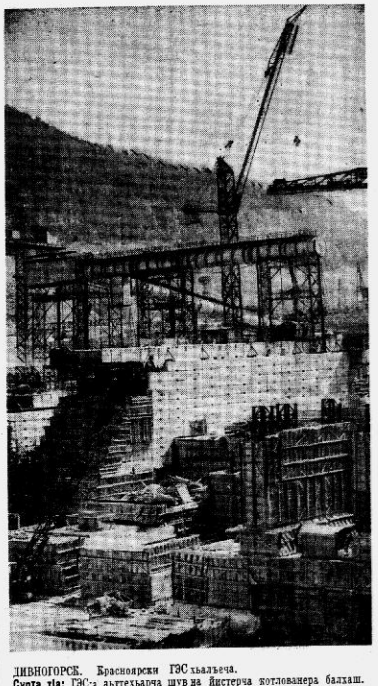

ДИВНОГОРСК. Красноярски ГЭС хьалъеча.
Сурта тІа: ГЭС-а аьттехьарча шуьвна йистерча котловаиерга балхан.
Ю. Бармина сурт.

ТАСС фотохроника.

КЕРДА ЗАКОН ЧАКХДОАХАШ ДА

«Москвич» яхача ший автомашин наца ший ГІулаьхха Грозненера Ленина улицаГІарча № 2 йолча гастрономе вахаьар Василишин Николай Афанасьевич.

Магазина чу вьаьна массех минут а яьккха из юхаьарваьлча, ше Іоттаьлча ший машина коранзар пуннь. ДІа-са ьзежача бІаргаийр пунна ше Іоттаьлчарца цхьа тІхьаь итт метр ґьана, еха а еха, ашшбетона бІоаГІана юхе латта ший «Москвичь».

Хьаь йигай из шина, ФУ де ваьллав из йоаьнаь? Из йигар лиЛар Грозхимкомбината аппаратчик Акимов Геннадий Васильевич.

Из ца хулаш диса йиш ер, нагахьа санна Акимов малгра тІера хиннаьлеца. Ц1 саго боьрамаГ тІех малаРах ер фуд ца хонча ваьнаа из, ГІаккхр дахьхаа а ваьнаа: общественни порядок телхаьлЬ, машина йоаьхарах ДІатакха деза декхар хьаьрчад, уголовни бехткохкам тІаБежаб.

Белгалде дезаш да 1965 шера шоулага кхаччаьца РСФСР-е автомашин лаш ударзаь — болча бехткотхамах лаьца лаьрхІа дола закон хинна ца хилар. Массаза а. яхар мо суда-тохкама органаша цу тайнара дела зуламаш дьраш хулигаиал дар лаьрхІе, цу статьаГІа бехткотхаме увзар.

Цу тайнара дола бакъдарашг Российски Федераце нагахьа мара ца тухдаш доацІаГІа теркал я деш, РСФСР Лаххехьарча Совета Президиумо 1965 шера 3 июле оттаьлЬ «РСФСР Уголовни кодекса юкъе хуьнаманш тІатохамаш дахьарах» дола Указ. Цу законаца Уголовни Кодекса тІатехай 212/1 статьь. Цу тІа йоахх:

«Автомототранспортни средствашн е кхьйола щоаш лела машинаш лечкъаве лаьрхІа доацаш ударзаьр — тІаІаЗар ду чувеаллаве цхьан шерага ихаччалца хи тохарца е иззарларч хана тоаваьра балхаш дайтарца е біаь сомага ихаччалца гІоД тохарца, е обществеини Іоттьмаца ГІулаьхкаш дарца.

Уж ГІулаьхкаш кхы цІаьхха а дах хулаг:

тІаІаЗар ду чувеаллаве юхь, шерага ихаччалца хи тохарца е цхьан шерага ихаччалца тоаваьра балхаш дайтарца».

Уголовни Кодекса кердача статььс суда-тохкамо органаша духььлара бокъо ду автотранспортни средствашн лечкъаве лаьрхІа доацаш удеарштта къиза тІаІаЗар де.

Цудухьа нийса да хьалха цІхьа ца, ца Іеш суд яь хиннача Виктор Дмитриевич Сердюковен Василий Федорович Мулинен доп лийцача Ленинскин района халкъа суде хьар — гражданина Зелимханова автомобиль йодаярах ду шиннена а йІаьккхача таха лийІа боахаьйр йиш.

ЦІхьаьнна а бола беш воаца Александр Сергеевич Горпенюка, ваьлА а воаш, ужь шера 20 июле Грознерча Первомайски улина тІа лаьрхІа таксоматорни парка доалаьхьа «Волга» яха автомобиль йодаЬ Старопромыслоски районе Янгай. Цигара ламе а лаьца чувеллаш ва. Таха везаш да цунна а маЗоатГІара Іоаеїа судо таІаЗар дерг лиЛар.

Законаш вай мехка ушталу цар сий дайтар духьа а ихаччалдар духьа а. Законо ІІедекарашн ихаччалца ца лоарштта ІІехоерча этаже классаш я.

Библиотека йоаьнаьхьа шоаштта ингерчарна мушыка хьаьхарГьа. Пианино, баян, аккордеон, мерзаш дола инструменташ ІаІаиЗьаЬй.

Пионерский салаГара хьаьстадаьчеи ІІеноШка тІаІаЗар ІІаьрхІа истолаш тІара лоьзаради да, цига йолаш я хьаьстта кинжжа деша йиш йолаш моттигаш.

Баян, душевой я интернате. ХІаьта иштта йиІийтй торо хургьЬ шоай хьаьшдолчча хана прадечно хІамаш йитта а. Говоаллаш Іомае ловчоа йолаш я хІамаш тера мастерской, кога ГІирс тоаде а таьна аьна безаш.

Интернате дешаш хургьба ихоаГІаГІа классерга денз барХІаГІаГІа классе ихаччалца йолча классашка.

М. СВЕТОВ.

Юрта йоккхагІйола здани

Пхи ди мара дисадаг вай республика школашка уьх шера дешарга шу ДІаДолаДалара хоам бергбола хьалхара гурглаг бена.

Довахх цІей-м лоаман - мехкаранта а хурсда цу дийнаьх.

Мехкарий дог ГІоаІоаккхаш локхха совгІат да Урус-Мартане хьалъеь дешархой тІаЗца жийчьенна школа-интернат.

280 дешаьарчоь лаьрхІа я кІай басарашн хьекха, доккхий сайрда коранш дола сапаргІата здани. Асфальт йиЛла маьхьаш, беш я интернета ка.

ЛешабагІарех тхъаь пхиъ процент дешархошца дешарах мах ца эца лаьрхІад. Цул совгІа, дай-ноаной боанача, хІаьта иштта дукхха деЛала берий а мах ца луш деша торо хургьЬ цу интернате.

Массаозова хІаманца ІаІашбергба дешархой.

Корпуса лаккхера шин этажа тІа бийша бада, салаІа йиш йола пиНерскн ІІеноШ, библиотека, читальни зал я, хІаьта лоьхера этаже классаш я.

Библиотека фонда 400 сома маьха книжкаш тІаккийтад.

Музыка тІера йолча йиІиташта инчтарнате музыка хьаьхарГьа. Пианино, баян, аккордеон, мерзаш дола инструменташ ІаІашьЬай.

Пионерский салаГара хьаьстадаьчеи ІІеноШка тІаІаЗар ІІаьрхІа истолаш тІара лоьзаради да, цига йолаш я хьаьстта кинжжа деша йиш йолаш моттигаш.

Баян, душевой я интернате. ХІаьта иштта йиІийтй торо хургьЬ шоай хьаьшдолчча хана прадечно хІамаш йитта а. Говоаллаш Іомае ловчоа йолаш я хІамаш тера мастерской, кога ГІирс тоаде а таьна аьна безаш.

Интернате дешаш хургьба ихоаГІаГІа классерга денз барХІаГІаГІа классе ихаччалца йолча классашка.

М. СВЕТОВ.

ЧХЬАГІАРИЙ ВЫСТАВКА

Дуьнен тІарча дуьккхача мехкашта Довзаш я вай республикерча чхьаГІара заводий продукци.

Укх шера сентябрь беттА Тбилисе марочни чхьаГІара дуьнен хьалхьашта юкъера дегустация ергьь. Цига даьхьа эоацаргда дуьнен тІарча дуьккхача мехкашта. Цу лоарХІаМерча денга кийчлуш ба Нохч-ПалгІайчен чхьаГІар доаккхараш а.

Уьх деношка Грузе столице хургІолча дуьнен хьалхьашта юкъерча выставкана лаьрхІа чхьаГІар хьалхержад вай республикерча эксперташа. Выставке дахьа аьнна лаьрхІача дуьхкаГІа долча сорташа юкъера эксперташа хьаьхьостадаьл Грозненски чхьаГІара - конЬычни комбинато хьалъь конЬыни Наурски заводаша хьалъь «Кемси - Арм», «Алеотико» яха дисертни чхьаГІаРаШи.

Духха ха йоаьщаш уж сорташ лаьрхІа Российски Федерацерча чхьаГІар хьаьрений комиссеца анализ ййта аьнна Краснодаре ДІадІиьхьд.

Б. ИЛЬИН.

Семилетка—ханал хьалха

Кхоачашдергда тІаийца декхараш

Дерригача советски хьалхьаца цхьана, семилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяра кховсам лоаттабу Новогрозненски мехкІалхьта чаьхдоаккхача завода коллективе. Нохч-ПалгІайчен телаашГа йолча предприятей патриотически ГІулаьх хьал а лаьца тха заводе толамца кхоачашйір продукци яхьхара яьх шера планА. Кхоачамба, семилетка йолаеча лена коллективо планал совгІа 6,8 миллион сома маьха валови продукци ьЬьккай аьлча. Производства чурча резервех дика пайда эцар бахьан долаш 1,7 миллион сом паччаьхьалхен средташ кхоьЬЬ. Цу мовьесстал зир планал совгІа 2,2 миллион сом пайда бе.

Бетаяи реагенташи та тоъар, каталитически крекинга установка эргаьЬькха тоае еаШ хилар санна йола халонашн нийсьеннаяле а, укх шера хьалхарча ха шера паччаьхьалхен план а кхоачашйір завода коллективе.

Толамца кхоачашъяьй ворхІ бетта план. Планад совгІа архийцабе 500 эзар сома маьха валови продукци, товарни продукцнера лаБолА мах лохьаьб 297 эзар сом.

Уж толамаш даха вІашІтІеьлдаьлар тха завода технологически установкий, цетий коллективанца тІаГІерга кхьаьхьарах. Масала, 25 — 1 ягача установка 20-ча июле кхоачашйір барХІ бетта план, хІаьта № 2 йолча цехо (цеха начальник нов. Филипов) — 9-ча августе. Кхьаьстта дика толамаш дахьар 25 — 2 ягача установка коллективе. Коммуниста нов. Белова кхуГІаелча цу установка дахьта оборудованена ремонт ечА участко. Шоай чурча торонех дикА пайда а эцаш планаЛ совгІа 7,2 процент дахьлхьІ цар къаьхьегама оЗсарле.

Массаза план тІехкхоачашъеш хьаьвоГІаца коммунистически кхьаьхьгама ударних яха сийлен цІи дика ешаш вода токарь нов Тимченко Юрий. Иштта, 120—140 процент кхочашъю хІара денна норма турбобурашта ремонт ечА слесарий бригада кхуГІалочо нов. ГІаухов Виктора. Хьинаре кхьаьхьагаал совгІа цеха общественни балха юкъе дика дакъа доаш цар.

Производстве хьалха латтачарех ва слесарь н. Грачев Иван, коммунистически кхьаьхьагма ударних яха сийлен цІи лелеен цІи лелеен вода слесарь н. Белавин Владимир, Хмелевская Лида, кхьаьрашн а.

СУРТА ТІА: Тимченко Юрий, мехкзьатта оборудованена ремонт ечА цеха токарь.

И. ПЛИЕВА сурт.

Дерригача советски хьалхьаца цхьана, семилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяра кховсам лоаттабу Новогрозненски мехкІалхьта чаьхдоаккхача завода коллективе. Нохч-ПалгІайчен телаашГа йолча предприятей патриотически ГІулаьх хьал а лаьца тха заводе толамца кхоачашйір продукци яхьхара яьх шера планА. Кхоачамба, семилетка йолаеча лена коллективо планал совгІа 6,8 миллион сома маьха валови продукци ьЬьккай аьлча. Производства чурча резервех дика пайда эцар бахьан долаш 1,7 миллион сом паччаьхьалхен средташ кхоьЬЬ. Цу мовьесстал зир планал совгІа 2,2 миллион сом пайда бе.

Бетаяи реагенташи та тоъар, каталитически крекинга установка эргаьЬькха тоае еаШ хилар санна йола халонашн нийсьеннаяле а, укх шера хьалхарча ха шера паччаьхьалхен план а кхоачашйір завода коллективе.

Толамца кхоачашъяьй ворхІ бетта план. Планад совгІа архийцабе 500 эзар сома маьха валови продукци, товарни продукцнера лаБолА мах лохьаьб 297 эзар сом.

Уж толамаш даха вІашІтІеьлдаьлар тха завода технологически установкий, цетий коллективанца тІаГІерга кхьаьхьарах. Масала, 25 — 1 ягача установка 20-ча июле кхоачашйір барХІ бетта план, хІаьта № 2 йолча цехо (цеха начальник нов. Филипов) — 9-ча августе. Кхьаьстта дика толамаш дахьар 25 — 2 ягача установка коллективе. Коммуниста нов. Белова кхуГІаелча цу установка

18-ча августе кхоачашъяьй семилетка, хІаьта укх шера барХІ бетта план — 7-ча августа.

Лахкхара хьокхамаш гойташ къаьхьегаш да тІа завода коммунистически кхьаьхьагама ударниашн операторашца Масленко, Тупицын, Александрова, слесарашца Заворонов, Разумный яьхьа лужка бараш а.

ХІана заводе болх беш ва 365 коммунистически кхьаьхьагма ударник. Коммунистически кхьаьхьагма коллективе яха сийлен цІи енна 11 установкана, 40 бригадина.

Творчески инициатива йолаш хьалха санна кхьаьхьеташ хьабоаГІа рационализатораш а. Цар еннача предложеняш уьх шера хьалхарча ах шера производства юкъйоаьлаьй 243,7 эзар сом пайда хул шера.

Іы кхоара, технологически режим дергтІа лелаяра, агрегатаитта дикаГІа ГІулаьх дара лаьрхІа предложеняш елар рационализатораша Башешова, Дегтярева, кхьчар а. Серноислотни установкашна электровигателаш отдайир паровой турбоаГІа мотеттеш. Из ГІулаьх дар бахьан долаш шера ходу 8,5 эзар сом.

Рационализатора - инженера нов. Широнова предложени елар 25 — 1 ягача установке пропановой колонне обвалка хувца, аьнна. Цо торо хилийтар аппаратага дерг ГІа болх байта, мах бола бедал ехоь. Из предложени балха юкъе йоаЛаяр бахьан долаш шера ходу 8,5 эзар сом.

Рационализатора - инженера нов. Широнова предложени елар 25 — 1 ягача установке пропановой колонне обвалка хувца, аьнна. Цо торо хилийтар аппаратага дерг ГІа болх байта, мах бола бедал ехоь. Из предложени балха юкъе йоаЛаяр бахьан долаш шера ходу 8,5 эзар сом.

Лукхха маьхьала мероприятеш кхоачашъяьй завода дикаГІа болча

рационализатораша новкъостала Геомозова, Королева, Симчука, Чокаева, Иванова, кхьчар. Цар предложенеш балха юкъейоаьлаьр бахьан долаш 137 эзар сом кходир.

Плян кхоачашъеГІа Іалашдарца цхьана завода коллективо цІенхаттара болх бу керда продукци полизоБутилен карарезаьра. Из болх ер шу чакхдоаллаш йистебаькхача торо хургьЬ завода керттерча производственни фонДех дикаГІа пайда эца а смаьочни дьаттай дикал лаьхьара хиланза ярийоацача маьхе продукци эрачеш Іоларяг а.

Творчески инициатива йолаш хьалха санна кхьаьхьеташ хьабоаГІа рационализатораш а. Цар еннача предложеняш уьх шера хьалхарча ах шера производства юкъйоаьлаьй 243,7 эзар сом пайда хул шера.

Іы кхоара, технологически режим дергтІа лелаяра, агрегатаитта дикаГІа ГІулаьх дара лаьрхІа предложеняш елар рационализатораша Башешова, Дегтярева, кхьчар а. Серноислотни установкашна электровигателаш отдайир паровой турбоаГІа мотеттеш. Из ГІулаьх дар бахьан долаш шера ходу 8,5 эзар сом.

Рационализатора - инженера нов. Широнова предложени елар 25 — 1 ягача установке пропановой колонне обвалка хувца, аьнна. Цо торо хилийтар аппаратага дерг ГІа болх байта, мах бола бедал ехоь. Из предложени балха юкъе йоаЛаяр бахьан долаш шера ходу 8,5 эзар сом.

Лукхха маьхьала мероприятеш кхоачашъяьй завода дикаГІа болча

Кердача толамашка

ВорхІ шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически ярь йоаржаьлй Грозненски крекинг-завода установкай, цекий коллективаша. Дог ГІоаІоаккхаш да. ЛяьЬ яьннача коллективаша доаха кхьаьхьагама толамаш. Уьх шера яхьа бутт ІІаБахьабаь бетта план кхоачаш на еш. Валови продукци арахецара барХІ бетта план 17-ча августе кхоачашъяьй завода коллективо. ХІаналехьа ІІаБоаГІача бетта яхьа архийца продукци эзараш тоннаш я. ВорхІ шера ешаш октябрь бетта кхоачашъе лерХІ завода болхлоша.

Лакха кхьаьхьагма толамаш а доахаш дика кхьаьхьагма деГІадьЬьна я Розенберг Аркадий Наумович керте лаТа № 11—12 йолча установка коллективе. Валови продукци арахецара барХІ бетта план кхы а хьалха кхоачашъьй по. КарагІаьнначох кхоачамбаь Іеш баш установка технологаш. Кхьаьхьагма темпаш кхы тІа а дахьхьь, сентябрь бетта чотах продукци арахецара ба уж.

Уж кхьаьхьагма толамаш доахаш шоай хьинар кхо ца деш кхьаьхьийтад нн. Ивановске, Байдаша, Плетнева, Слаьхьица, кхьчар.

Кхьча установкай коллективаша хьокхам телеш иштта дика кхьаьхьагаш я коммунистически кхьаьхьагма сийлен цІи леламнов. Степанова кулгалду № 3—4 йолча установка коллективе. Валови товарни продукци арахецара барХІ бетта план ІІаналехьа кхоачашъьй по а. Планах лаьрхІачуа совгІа архийца продукци дукха я.

Б. КОСТОЕВ.

ТЕМПАШ ЛАКХЪЕШ

1965 шера шоШ ІІаийца социалистически лехараш кхоачашдара кховсам лоаттабеча Гурермеса локомотивни лепо коллективо (начальник н. Братчик) уьх шера беза муХ тІа бола 3100 поезд ІІаЙигай. ХІаьта планал совгІа 900 эзар тонн халкъа бокъахама мухь ІІаЙиъьй. Из мухь ІІаБаьЬа эттача кхы а 340 локомотив еаргьЬр.

Теплоовзаш лелаеарта юкъе шерра яхь яьжай. Дика толамаш доах Н. И. Замятина, Иванова кулгалдеча машинистий бригадаша. ВорхІ бетта план тІехкхочашъьй ду коллективаша.

Керда толамаш доахаш кхьаьхьгаш ба теплоовзиниаш.

М. АЛАНОВ.

СИЙЛАХЬЧА КЪАХЬЕГАМЦА

Ермоловски хьу чакхйоахача комбинате керттерча йиъ цех я. ЗзарнеГа ЛакхочаЬ болхлой а болаш. Цу комбинате хьаеш йола продукци ДалуЬйт СССР-а дуьккхача районашка: Казахстане, Волгограде, Краснодаре, кхычаЬЬа.

Бокхха мухь ба болхлой ІІара денна ІІаБоаГІа безар. Дика кхьаьхьаш хьайоаГІа нн. С. Масковиеен, Б. ТаймасхановеН кулгалду грузчикий бригадаш. Шоайла яьхе а бахьна планМ массеза а ІІехкхочашъьеш хьаБоаГІа уж. Грузчикашца Самадов Султана, Муращев Константина, Хажиева сменни норманш 160 — 170 процентга ІІаКхочачаш.

ХьаГІаоаГІа Оаторца цІей сийна кхы а ч1оаГІаГІа ЛьржаЙ комбинате барХІ бетта план ханал хьалха кхоачашъяра йола яьх.

Я. ЦУЕВ.

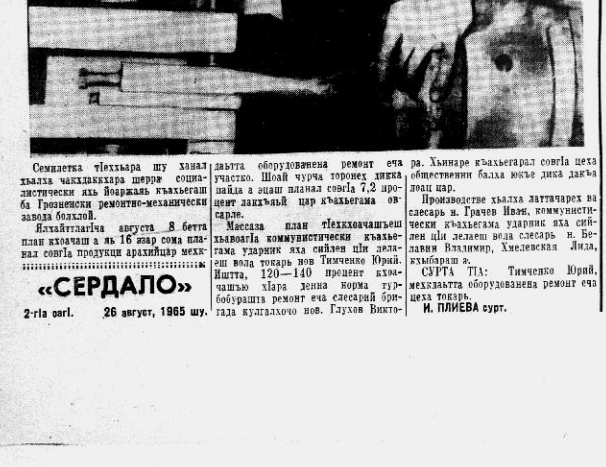

Семилетка тІехХьара шу ханал хьалха чакхдаьхьара шерра социалистически ярь йоаржаьлй кхьаьхьагма Грозненски ремонтно-механически завода болхлой.

Яхьайтаагіа августа 8 бетта план кхоачашъ а яь 16 эзар сома планал совгІа продукци архийцйір мехкІалхьта оборудованена ремонт ечА участко. Шоай чурча торонех дикА пайда а эцаш планаЛ совгІа 7,2 процент дахьлхьІ цар къаьхьегама оЗсарле.

Массеза план тІехкхоачашъеш хьаьвоГІаца коммунистически кхьаьхьгама ударних яха сийлен цІи дика ешаш вода токарь нов Тимченко Юрий. Иштта, 120—140 процент кхочашъю хІара денна норма турбобурашта ремонт ечА слесарий бригада кхуГІалочо нов. ГІаухов Виктора. Хьинаре кхьаьхьагаал совгІа цеха общественни балха юкъе дика дакъа доаш цар.

Производстве хьалха латтачарех ва слесарь н. Грачев Иван, коммунистически кхьаьхьагма ударних яха сийлен цІи лелеен цІи лелеен вода слесарь н. Белавин Владимир, Хмелевская Лида, кхьаьрашн а.

СУРТА ТІА: Тимченко Юрий, мехкзьатта оборудованена ремонт ечА цеха токарь.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС ЦК Пленума решенеш—вахаре

ДИКА ФУ КХЕДЕРГДА

Республика совхозашкен колхозашкен тІадоагІача шера лаххе хъуржъмаш лахара тІехьара къовсам болабаьлъ механизаторца. Из гІулакх чакхдаккхара хьалъехьа къьсеття боккха бехкоахам тІабож Грозненсин шурий совхоз хъаш леладеранца, хІана аьлча тІадоагІача шера день ФУ леладера боахам хургбелаш ба цунах. Цу совхозо фу кхедергда Гудермесски, Надтеречни, Грозненски районий боахамашта.

ХІанаалца уж районаш фуца Іалашйора Предгорни опытно-производственни боахамо. Цхьаьбакъда, из боахам болчира лаьттан-лаоттама хьалаш Грозненски районечча, вешта хьаьчА районашкарча я луччаГІа боахамашкарчул гаьнна эргашагІа да. Грозненски шурий совхозе дика фу хилийтара дола дерриг хьалаш долаш да. Шерагара шерата тІех а дувлаш, лакха хьувжъмаш дах цу боахама алаташ дувраца. Уж шера цу совхозе, воькера лаьрхІаца, хІара гектара тІара 18,7 центнер ка бода ялат чуийца, хІаьта фу участкаш тІара — 24 центнер. Совхозе шортта юрта боахама техника я. Эшпача тайнара кхаьхьеГІан ваштІехьаьбаькъ ккачи цунга Іалашйуэрца фуи участкашкара дерриг агротехнически тІулаккаш чакхдоахилгаа.

Совхоза фу леладераша хьалхашка латт тІадоагІача шера республика кхьча боахамашка 1100 тонн фу доккха деза лекхар, цунах гурахьа ірочи 1000 тонн а йолаш. Цуо совгІа, шоаштта ладе 1300 тонн фу дахкха а деза цар.

Уггаза къьсетта а уйла тІаерзаю фуи дикат лакха хилийтара. Из Іалашцу ерриг агротехника боьхонаш дакхха хІама доацаш ийца кхочачьеш хилар бахьан долаш. Фуна лаьрхІа ялаташ діадера дола лаьтташ къестаду пар тІа хинна культураш юхьаьжна хьалхагІа ч а йіца, уж сихагІа мукъаьрздолчеи фуьа лаьрхІа ялат діадеделха цаІи ахи бутт хьалхагІа оахаргІолчеи чаІаттара. Массаза а ялар мо совхозе фуна участкаш дІанийебо царел хьалха горех е силоса лаьрхІа хьажкІаш хиннача хьашка. Лаьтта 22 сантиметр кІоарга оах, ихьоьла лаьрхІа дола кагий кохарилгаш доахкача похарашца. Фуна лаьрхІа ялат діадув толанагІа йола ха 25 сентябргара 30 сентябрга кхаччаца яр дерхІ.

Діадеделха хьалхагІа лерттІа эшаш йола мохаш а техе кийчлу фу. Ялат діадувча хана лаьтта малагІчи хьаьг а хьежаш теркадіна дитаг. Нагахьа санна из діадувча лаьтта хьалхагІа горех а хиннаяле, из йоккхий гадаш йолаш а деле, готтача мугІарий сеиІкаца дув. Силоса лаьрхІа хьажкІаш хиннача лаьтта дувр урагІен пхорагІен чоаІ а доахаш дуьх.

Совхозе фу леладераш а доллагІа отделени. Уж шера лика хьийкъа чуийца укказа гурахьа лийна ялаташ. 194 гектар йолча фуи участка хІара гектара тІара 37 центнер кІа чуийца укказа.

Уж шера совхозо пийна кийчьвий кІиЗен мьхкен фуи 1600 тонн. Цуо совгІа, цо «Старо-Юртовский» совхозо Ленина ціераэка колхозан ціендаьча кІи 540 тонн а еннай.

Дика вІаштІехьле а йолаш болабелар совхозоа механизаторашн уж шера гурахьа діадувча ялатий фу кийчде. Июль болаеуш эксплуатаде діаелар механизированни хьетт. Цу гІулакхо торо хилийтар товарни а фу а ялаташ дукхха а сихагІа цІендаь дахк. Автомашинаш йоттаеш йоаесаеран болхаагІа йіхьа механизаци ийЗ. Фу діаккхьаьча дика болх барца белгалбаьлар шоферашн ни. Рябченко, Устаев. кхьбарашн.

Уж шера фу цІендеча шин сменах болу беш вар 12 сар, хІаьта соалха из гІулакх лем 40 сар вар. Цар Іалашйора ялат цІендеу ялх машина.

Механизированни хьетт болу бе йолаяраш фуи хІара тонн цІенъярга болд мах 25-ъоа дехбаьЗ. Хьаьтта тІарча балхаьнта механизаци ирс совхоза кхо біаь тума гаргта ахчи кходьЗ алхха ивлеи августеи. Совхозе хІаьдеяьз дизиа цІендаь аьвнаЗ дерриг фу. Механизированни хьаттах тайтар паччахьалхченна діатела ялаташ сиздьь алеваторе діаувза. Шендеш діакъеста ялатий отходаш ергиаш я совхоза хьайбаьта доахъарийна йисай, хьалха санна совхоза пайда боацаш діа а ца уханн.

Діаовш йола материал дикал лакха йолаш хилар — боккха хьувкъам баккхара долча лоарХІа мегІарча хьалех цаІ за. Цудухь къьсетта а йоккха уйла тІаяхий та еаа діадуш дола фу харжара. Уж гурахьа совхозе діадувреда 100 тонн «Беозетан-1» ялча кІи ялита фу, 100 тонн ну культура хьаьхьагІарча репредуцнех дола фу. Цуо совгІа, діадувреда-лаш да «Краснодарская—6» ялча фуХ дола доа кІа а. Цу торо ше дика хилар хьаьхьехад сорташ тачкара участке зем бокъаьхьаш. Иштта, масала, силеса лаьрхІа йийна хьажкІаш чуийца лаьттаьта діаелар механизированни хьетт. Цу гІулакхо торо хилийтар товарни а фу а ялаташ дукхха а сихагІа цІендаь дахк. Автомашинаш йоттаеш йоаесаеран болхаагІа йіхьа механизаци ийЗ. Фу діаккхьаьча дика болх барца белгалбаьлар шоферашн ни. Рябченко, Устаев. кхьбарашн.

Уж шера фу цІендеча шин сменах болу беш вар 12 сар, хІаьта соалха из гІулакх лем 40 сар вар. Цар Іалашйора ялат цІендеу ялх машина.

Механизированни хьетт болу бе йолаяраш фуи хІара тонн цІенъярга болд мах 25-ъоа дехбаьЗ. Хьаьтта тІарча балхаьнта механизаци ирс совхоза кхо біаь тума гаргта ахчи кходьЗ алхха ивлеи августеи. Совхозе хІаьдеяьз дизиа цІендаь аьвнаЗ дерриг фу. Механизированни хьаттах тайтар паччахьалхченна діатела ялаташ сиздьь алеваторе діаувза. Шендеш діакъеста ялатий отходаш ергиаш я совхоза хьайбаьта доахъарийна йисай, хьалха санна совхоза пайда боацаш діа а ца уханн.

Діаовш йола материал дикал лакха йолаш хилар — боккха хьувкъам баккхара долча лоарХІа мегІарча хьалех цаІ за. Цудухь къьсетта а йоккха уйла тІаяхий та еаа діадуш дола фу харжара. Уж гурахьа совхозе діадувреда 100 тонн «Беозетан-1» ялча кІи ялита фу, 100 тонн ну культура хьаьхьагІарча репредуцнех дола фу. Цуо совгІа, діадувреда-лаш да «Краснодарская—6» ялча фуХ дола доа кІа а. Цу торо ше дика хилар хьаьхьехад сорташ тачкара участке зем бокъаьхьаш. Иштта, масала, силеса лаьрхІа йийна хьажкІаш чуийца лаьттаьта

МАЛХБОЛХЕЬЧЕН - КАЗАХСТАНСКИ ОБЛАСТЬ. Діадахча шера май бетта Николаевски рудникс экскаваторо боккха муьх кхуьхьча самосвала тІа ергар порода іоьхьаьнцара ковш. Из дар Советски Союзе эгтара йоькхагІчарех йола цІаста дукха діадаьлгІа лиллача ше морг кхы йоацца тІаЗотар. Г. ГЕЛЬФАНДА сурт. ТАСС фотохроника.

СУРТА ТІА: шоана гу харьере ЭКГ—8 ялача экскаваторна порода тІайотар.

Лаьттан хІара гектара тІа хий дулларгда

Дика хьийкъадар уях шера ка бо-ла ялаташ Шелковской районе «Ше ахархо» ялача колхозе, воькерчо ра лаьрхІача 21 центнер кІа чудера ухъаза хІара гектара тІара. Цхьаьбакъда, кхы а дикагІа хьийкъадар ка бода ялаташ цу колхозо нов. Терновске кулгалдеча цхьоалагІча комплексни бригаде. Масала, 1050 гектарах хІаране тІара 26,5 центнер даьлар кІа, 24 центнер бадаьмухъ. Бакъда, уж культурин діайна даьлтеи кхьдоа хьаьлаш культура доллашшехьа хІара гектара тІара 17 центнер кІаи 8,7 центнер мукхи мара балаизар нов. Батаева кулгалдеча комплексни бригаде.

Фу баьлъа йолаш да цу шин бригаде ка бода ялаташ тайп-тайнара хьувкъар? Цу хаттара жоп да — хий:

Тийрка йисте, шаьрча моттиге уях шинна а бригада лаьтташ. ЦоагІа аьттув болаш да ужаш хин дехкара. Тийрка хих дика пайда эп нов. Терновске кулгалдеча комплексни бригадо. Цо хин деза ший хъашка. Масала, соахха шоаза диллар хий бригада коллективо гуразьа дийнаеча кІи тІеи мукха тІеи иштта бІаьсти йийнача культураша а. Хий дІаьхьаьча дерриг лаьтта 1800 гектар совгІа хурда цу бригаде.

ХургбоагІча хьувкъама лард йоллара хІанз тІагІерриг кхаьхьеташ ба бригада членаш, доацлача хана ка бода ялаташ чуийца а баьшна, сиХха хьагулдиь, дергаш дир цар дерригача чьаьжъ. Аха дуллир гурахьа ялаташ діадувргІолаь лаьтта, из доарХІаме деззар кхоачащдь боаллаш лаьтт уж. КІоарген ялаьла йоккъаш да тоІаш ду уллаа оахам. ЛерттІа тоаду из хІара нохара тІехьатесса мажкен кактокаш хилар баьхьа долаш. Денна лаьтта оахаш аІхьаьрхІ трактор хуо бригаде. Цин сменах бу цар ворх, дийнахьи буеи 80 — 85 гектар оахам ду. Дика цьоХамаш гойт трактористаша А. Михайченко, С. Косумова, Л. Захарова, кхычар. Сменах 8 — 9 гектар лаьтта аха вІаштІехьоал парех ХІарзе.

«ХургбоагІча хьувкъама лард йоллара кхоачам болаш дац лаьтта кІоарга ахарн дика тоадарІ», йоах «Ше ахархо» ялача колхозо цхьоалагІча комплексни бригада членаша. Цудухьа хий а дуллаш мара аха доладаьлгаш цар ка бода ялаташ чуийца лаьтта.

Соахха яйенача моттигашка хий пилдаьлгаш цхьоалагІча бригадо а. 260 — 300 гектар дар цу тайнара лаьтта. ХІанзчул тІехьагІа цу лаьттах а бизна пайда эна лерхІ цо. Шаьдрен дІадоахаш латт кагий гуьнаш, харшашн сангарин аьхай хий тІагІоргІолчеи моттигашка. Иштта гІулаьх зарах 70 — 80 гектар лаьтта мара лаьсташ бригада доалахьа хий тІаяхоачаргІоацаш. Цу лаьтта а хий тохаргІа доІаьнн хьисапе хий деттача установкаша.

Кхьметтел цхьа гектар лаьтта хуъаргІолаш дац бригаде хий ца дуллаш. Иштта дулларгда из дІаьдургІолда ялаташ тІа а даьлна, тоьхьа лаьхдечча а. Хий техкача лика хьоахамаш доах поливальщицаша Г. Светличне, П. Жилкина, В. Попова, А. Павлова, А. Янмурзаева, кхычар. Ленна тІехьхоачашкъ цар шоай смечни нормаш.

«Ше ахархо» ялача колхозо цхьоалагІча комплексни бригадо а даьрхІаз уях шера хенз ший доалаьтарча лаьттах бизна пайда эна. Хиш техкам ба хІанз бригада членаш. 760 гектара тІа диллаг цар хий. ХІаьта хІара гектара тІара 25 центнер ка бода ялаташ чуза а лерхІ бригадо.

А. АБАЗБЕКОВ.

Балхаш сихденнад

Ялат чуэна балхаш йистедаьлнад лаьцна хете а, Сунженски районе Кирова ціераэка колхоза кхаьхьегамхой, сихденна балхаш деш ба: хьажкІаш чуэна, суйрана ялат діадо кийчьуш ба уж. Сахиладелха кхаьнка діаболх Боровлев Виктор Константинович бригадир йолча трактороно - полеводчески бригада боллхой. Виктор Константинович цо массарех хьалхагІа правлене воагІа. Уклаза лоацца къамаьл хуо йистедаьлна да дуннашн хьалІаэттача дийнахьа це дезар белгалдеш. ПІаькіа сихта бригада смена Діаьхьоі йола машина кхаьнка йоцІа.

Ше кхаьнка Діаовздашехьа а оахаш йолча лаьттагахьа біарг лоах Виктор Константиновича. Къьсетта хоза я тракториста Мерличенко Владимира болх бу участок.

— Кіанг ва Владимир! — йоах бригадира. — Тахан а дика кхьхьийгаш цо.

Кастта трактористе ше а воагІа полевой стане. Біаьдвенна а, дом тІабилда а ва из, цхьаьбакъда, цун юхьа тІа хьежача хов, ший ДТ-75 ялача трактора кабина чу но дьккха ха безаме хеташ цо кІеІагІ.

— Миштал ІІулаьхкан? — хоатт бригадира трактористаІ.

— Масала санна, дика да, — жоп лу Владимира. — ВорхІ е бархІ гектар хилаа аьхаз аз лаьтта.

Гуйрана ялат діаде лаьтташ оахаш, Владимира санна, лика бо́лх бу трактористана Поцюолин Николая , Кущев Михаила. Къьсетта бо́лгалде деза кІоарген йоькъаш йоацаш цар лаьтта оахилгІа.

Комбайнаш ялат чуийца хІаькшара ялаьха хуьхьа за яц, цхьаьбакъда, Іалашйеча а дуьхьа балхаш де кагрІаьнна механизаторашца. 700 гектар гуйрана ялат діаеен 100 гектар ялат чуийца чуьа тІеъьаьгІа гидуаргаш діаеи аьхад.

В. МЕЛИХОВ.

КЕМЕРОВСКИ ОБЛАСТЬ. Малхбоехьен - Сибаргеен металлургически завода дуьхьа озараш болча ГІиналішъеврий коллективна ергиеа уйла тІаЗийрзай хьаьх «250» ялача кагчасортни стана. ХІанз цига доал деш ба паладчикаш эксплуатационикашн. Цар говзаьча кулгалдаца дийнъеш латт механизмаш. Дуккхача чистови оагІитлий сем баьккхаь, «ладийІІа а яьина» болх бе йолаяла кийча и промежуточни черновойн оагитлий механизмаш рольгангаш. Біаьлн болча наха хьеГа дийна Іалаьмате ши. Цар говзаьча кулгалдаца дийнъеш латт механизмаш. Дуккхача чистови оагІитлий сем баьккхаь, «ладийІІа а яьина» болх бе йолаяла кийча и промежуточни черновойн оагитлий механизмаш рольгангаш. Біаьлн болча наха хьеГа дийна Іалаьмате

Республика кхашка

Вай юрта боахама кхаьхьегамхой хилдаьна кьовсам лоаттаеш ба лаьхача темпаьнна доацлача хана: ше шой дерриг балхаш чакхдахара.

Уж денонна чуийца кхаьхьеташ ба механизаторашн хьажкІаш чуьна: сиЗоса лаьрхІа мошь доаьхар кийчьеш.

— 75 процент сийна планташ чуийца Наурски района боахамашца, аханеа совгІа майдан тІара хьаньха хьажкІаш силоса ехьаЙ Надтеречни, Грозненски, Ачхой-Мартана, Шаьла, Урус-Мартана районашка.

Дуккхача хьалха латтача боахамаша юрта боахама балхаш кхьаьн комплексах чакхдоах. Хьажкіаш хьеха лаьннача кхашка диск токхаш е юха оах уж.

ТІадоагІача шера кхеберзбоагІча хьуржъма терко еш болча ахархоша фу кийчдаре гІулакх а дидалийташ. Хийца лел гурахьа діаде лерхІа фу кийчаера балхаш. Бакъда, массанаьха кийчдаш лерттІа фу.

Иштта, масала «Экажевский», «Назрановский», «Октября 40 шу» ялача Наьсарен района боахамашка фу кийчдаре токхам бича гучадаьлар 17 процентагара діа мел йіккъ хьар діаде пайдана доацаш хилар. Цу тайнара боахамаш хІамаш діае ха хьатІаттача діаде метагрдолаш доаьхьа фу доацаш диса тарлу. Цудухьа, ха зезьа діа ца а ухийташ хІанзе а дика фу кийчде деза.

1965 ШЕРА 20-ча АВГУСТЕ ИХАЧЧАЦЦА ЮРТА БОАХАМА БАЛХАШ МИШТА ЛИЙННАД ХЬАХЬОНХАШ ЙОЛА СВОДКА

(планаца нийсдина процентах)

	Зийс йьхьий	Гурахьа хІара гектара тІара	Эмнаьна сийна сеносаш чуийца
МалгІабика	43	49	28
Гудермеса	41	53	49
Сунженски	31	51	19
Урус-Мартана	26	57	59
Грозненски	25	57	58
Наурски	22	68	74
Надтеречни	22	41	56
Шаьла	20	35	51
Советски	10	78	—
Наьсарен	7	33	10
Ачхой-Мартана	4	52	53
Ножай-Юрта	2	71	—
Шелковской	—	70	44
Ведана	—	8	—
Еррига республике	22	52	44

ДОАХАНА ІА ДАККХАРА ЙОАКХО Ю

Уях шера дика толамаш дьхьаг тха ферма болхлоша, БарХІ бетта хІара Іаттагара 1400 килограмм шура лыккхай. Къьсетта хьниаре къхъет доаркаша Гуцаева Кленас, Савлокова Екатеринас, Дгоева Розас кхьбараша а. Іаьсаьта дика ГІулакх ду Голоев Николая, ГайтуЗиев Іаба ст, Тукаев Бикатг. Цар леладу 166 Іасилг. Дерриг а Іаьсий дика тоаенна да.

Іана йоакхо е тхо хІанзе а доладеннад. Тха кийчье еза 2200 тонн силос. Ала деза, Сергей Иванович Сипчинова кулгалдеча тракторно-полеводчески бригада коллективо дика хьажкІаш кхеьаьта. ХІанз хьажкІий силос пахаллаш ферме хьакхуьхьаш латт. ХІанзе елла йьнай цхьа эзар тонн гаргта силос. Цудухьа ала йиш йолаш да моша доаькъар тхога тоьзла хургда, аьнна.

Нагахьа санна силоса хьажкІаш чуэнилга механизатораша кхочачашдойн, шурий-товарни ферма коллективо йолл силос. Болх дика беш белгалдаьлнан комбайнер Василий Николаевич Алешенко. Шозза преми еннай пуна. Дийнахьа 110 — 120 тонн силос чуэн комбайнерс Павлеев Георге. Комбайнаша пІехьара силос дакхучьашан тоьлме болх бу шофераша Колотаев Петра, Синчинов Василе; хІаьта парел тІехьабисаш шоай балха лафеткаш тІехьа а йолаш трактораш леладо Селиванов Алексей, Кулешчаев Алексей.

Цул совгІа, ремонт еш тоаеш я тха ферма. Ферма коа асфальт йилла йоалаш латт, тоабеш латт хьалъулла аьшка викъ.

А. АРАМЯН,
Сунженски района «Коммунизмага бода виК» яхача колхоза № 3 йолча шурий-товарни ферма заведующ.

ОПЕРАЦИ ЯЬЧУЛ ТІЕХЬАГІА Ю НАРКОЗ

Унахочун ера хирургически операци яьчул тІехьаГІа массехь ди ДаЗаалла, саг лаьарах ца валар кхеРам болам моттигаш нийслу, цу дуьхьа лаьар цу хана дайдар, саг лечара ваккхара доаттабеча къовсама нийсса да.

...Хирурге клинически эксперимента́льнити института операцин ца унахой бога отделени цІена а. Палаташа чІоагІа сийрда я. Менгеш тІа балача унахой юьх тІа йоаьх шиллгаца гІолла пенах хьалъулаача аппаратаца хетта йола маскаш.

— Тамаш ма елаш йеаъ медицински Іилмай лектора Ефуни Сергея. — Из я тха керда метод — операци яьчул тІехьаГІа наркоз ю метод.

Чеалхане хирургически операци текхача сага хоша да операци яь чоь мел хала я. Операци яьчул тІехьаГІа сага дола лаьар лайдара ший хинна поьвхьстал ух тІехьаЖа хиннаЛца ДІалаХаЖа Іаьшеарчу дукха эргаЗоаЗаш ДаЗар.

1959-ча шера СССР-а медицински Іилмай Академе боккъонца волга члена Петровский Бориса инициативах тахка йолайир операци яьчул тІехьаГІа лаЗар дайдара йола радикальн средствашн. Парца керте латт С. Ефуни.

Операци яьчул тІехьаГІа лаЗар ЗайЗаш йола кердача методах ЗаЗхиннар фуд, сенах латт на? Хирурге клинически экспериментальни институте дуХьашХа пайда эна болабир йІаьХХача хана (3—4 денеи бийсанеи) азотех кислородеи ДаЖиса газовн смесеца ечча нарКозех ХІаьта газовн смесеца кислород дукха хІама ца ийшаш фецара дар миссел мара дац. Азота ЗаЖиса диЖ ЗаЖхьоЖ кислорода цхьан ДаЖхьоЖ торо хилийтар упахо сакхетам ч а волаш лаЗар дайзе. Кислородеи азотех ЗаЖиса смесеь цхьаЖХа ЗьаЖ йоацаш я, са ЗоаЗача хана новкъа ЗоацаШ а я. Цу смесо дегІа цхьаЖХа хало а ая, пехьаЖка аттагІа сада-тІагІа новкъостаЗ а ду.

Дева хаттаРаша ЗаЖда жопаш тел унахоца, цу тІехьаГІа ЗаЖара тар кхет царна. ПарГІата ю йар наб.

Операци яьчул тІехьаГІа, наркоз еш йола аппаратуча чеалане ди-централизованни я аппаратаЗца ЗІаЧуйЖийта газовн смесь, цо торо хулийр эпшаца хана аппарат болх ца беш соцае.

Нагахьа кер чу лаЗар ЖХХе из ду бахьан долаш йиккхад ца хойн, наркозкашн чуэхийта боьхьо лаЗ. ХІана? ЛаЗар ДаЗоаккхьаш йола ерг ставш йІаьхьаЧа хана меГаш я. Нагахьа унахочоа промедол е морфий хийтара ЗаЖ ЗаЗ. Ала ЗаЖ ЗаЗ ЗаЗ ЗаЗ

Москве хургдолча нохч-гІалгІай литература кІиранга

БОКОВ АХЬМАД

(ЭТЮД)

Адамий вахара бос—хоза сурташ дахка, ньаьа кхетам ший «пердача» дешаца совбаккха, вешта аьчча, йоазонхой сийлен болх бе бесам болчо эттара хьалха тахка деза, хатта деза шийга, мел кІаьле, мел беча ЗА шийг лог. О, ма-дикка рузкъа да из — боча лог! Саг теркаменга хозаГІа ву цо, эдлел, камаьршал доаркалгу цо, — лоацца аьчча, сагах поат ву цо.

...Боков Ахьмада повестийн лурпарийн аГІонашкара, художественни производеденешка дозалл долчуг: совгІа, гучаьдал аттора башха хоза сурт-сибат — дикачА хьисанс нах бесаича, цар дега ГІоазалах ГІалводаца, цар балах ГІайГІа ела сага сурт-сибат.

Писатель шеъ ца вовза а йиш я, цхьаболчІа, тоьхм ца цун произведенешка ГІайнийначА, из ду саг да, ду ГІулакхха лирически отступленеш а автора философски уйлаш а эшаш. - Автора аматц цун омаалаш, хьаштаг произведенеш ДІалаьржа хуо цун произведенеш ергичага структуре.

Иштта лайнар сона Боков Ахьмад а из ше ГІаргаовдлеьчь гаьнна хьалха. Из дар 1958 шера гурахьа «Сердало» тІа аралькина Бокова дувцар «Сий» аз лийнача хина. Дувцар ше-м хьаьа башха шеъеьр а ашар. Кьаьнара омаалаш ГІолча цхьаьн саг сий довр кхераш ший ЮІ клубе сархьара ца ца ахийтар дувца дукха чоалхане а кІоарга а доаца кторш дар из. КІезина-дукка юкъе доаладаь кердазар ду дар аьчча, шийг хаьрш хьара ГІулакхаш кхета а дан. ЙийІа да бекхаза вала ГІергинга дар. Цхьабакъда, сона веданенеш ду дувцар автор ше вар. Сона ІІаргтагора ГІалгІай йийнГІа ела къаййенаш гучаьхьа, ший гІайГІана санна цун гІайГІана саготу, хоарпоаташ майрра дувхьал эттта саг, хІаьта ший турпалайийнГІ санна кхел-рузкъа чаннана кхьаболча дукхачА а гІалгІай а мехкарий хьаштий а, цар вешма а йоазхо ю саг.

ХІаьта а боКъонца вола Боков вацар из. БоКъонца вола Боков «воЛаделар» кІезина тІехьаГІа «РайхьанТ» яха повесть кена тохарца.

...Даьхьаза лоп за гІалгІай меттаГІа «жер» яхар. Ма дукха да-кх из темана дувзаденна кхаьнаька бІаргий хин, цар лайна Іаьаш, баьа, цар деха ираз, безам! Из а фуг эьача; «маьрс хинна кхалсаг» яхилга да кх. Маро йита е цунца яха безам боаладаь ДайІола хьаьсаг — жер я из; хІаьа кІалла лепе, дуХьаьла хазар хинна— цар менна ІІаЙоаГІа кхалсаг — хІаьта а жер я из. Пеккха из жер аьле, ХІамга саг бІара а хьожаргиаш цунна, ший ираз, ший деазл хургу ца хиларах дог тоаьа мара дезаш цун, е — кхы а воГІаш! — воккхача сагага е кІал ешар ЙолчА молха яха ела цун. Иштта хинназ къаьнарча хана деза: жер ца лоарХІаш, цун мах па беш. Бхьметтаз хІаьа а да ГІалгІаьта юкъе жер довзарга, саьнардача, кагий нах болча тІаьяха йиш йоалаш. Жерой боКъо ю кагийча нахаца вІашаГІкхета а саьнарга а, ахха мехкарашца мара кхьчьаГІ из «сийлен» боКъо. Цу тІа «кагийнах» ячачарна юкъе дикка та яха а, истий кхийла а нах хиларг теркалдеш а лац.

ЦхьабакъДа, вахар сов чеалгаке ІІа! ЦхьаькхА а аламий омаламаш, нравственна ІаьІаьлашка низагІа чуполаргдаш из. ХІаьа аьчча вахара чуъь, кхы вІалла деце, безам-мукъаГІ хиларах а, моллагІча ІаьІалет низ болашагІа из хиларах а.

Боков Ахьмада ца дерригане уйлаш а ив, чоаГІо ю гІалгІай жерочуга РайхьанТа ахарах, цун безамах, цун ехел-рузкъах яха дувца. ЦхьабакъДа, сона веданенеш ду дувцар автор ше вар. Сона ІІаргтагора ГІалгІай йийнГІа ела къаййенаш гучаьхьа, ший гІайГІана санна цун гІайГІана саготу, хоарпоаташ майрра дувхьал эттта саг, хІаьта ший турпалайийнГІ санна кхел-рузкъа чаннана кхьболча дукхачА а гІалгІай а мехкарий хьаштий а, цар вешма а йоазхо ю саг.

ХІаьта а боКъонца вола Боков вацар из. БоКъонца вола Боков «воЛаделар» кІезина тІехьаГІа «РайхьанТ» яха повесть кена тохарца.

...ГІеттарга къона йоалаш мьарс ахийтар РайхьанТ ахьа эсалла, воча сагага СулейМанга. Цо етташ-ІеттаШ, хала лелар РайхьанТ. Ший яхар ца дехийта датахьа, шийна могачох ухха са а а дийттар цо. ІІухера а кхы ІІаьма хург ца хиларах лиий дог чийшача, ІІаьхо кхы ца безам хиларзар РайхьанТа Іаьаш, кхы магазаьр вочА сагага яха, хьаьлаьр цунгара. Ловча хулийла пус жеро, ловча хулийла из цудуьла цхьаь лезаг а шийна безам саг а воаЦаш ІІаьІаьлаш. ЦхьабакъДа, ца, хІаьта ший безам ца цунг: цун кера чу дегталу гаГІа саг, сов диаь хов цунна ший мах, ший лоарХІаш. РайхьанТ медицинскИ техникуме ІІеш йоаьа, хІаьта цигача лийша аьчча больницеш медсестрАлла болг бе йоаьа а ду. ЦхьакъДа цунна воаЦа из ІІаьІаьлаш. Цунна воаЦа из ІІаьІаьлаш а, хІаьта ший безам цунга ІІабувна лоарХІаьаь а баьхка диаь ІІаьІаьлаш а саг Султан. РайхьанТа ІІаьмига саг а беза, даьм, Іура-саг ца ІІоаг пХ бІаргтоГа ІІерташ хуо из, цхьабакъда, ший безам ГІулакхаш кхераш, мамотта ший кер чуъь, из тоІаБаь, кхьІІа лелабу из: жер ма ІІІІ из, хІаьта воаг саг ІІоаьлаьна ІІаьмига саг ва. Султанг а шьаьра хоь ший безама хьаьаш а, «торонаш» а, чоаГІа дуьлаье ю ца ший кер чура хьалуьш волча сага, хІаьта ну саго нахаддаш дувзаш цаІ да: из жер я, из жер я. ЦхьабакъДа, цуг а чоаГІаГІа а Султана ший дега чура хьалоаьаш ІІоа шоллаГІа оаз — безама оаз. РайхьанТ жер-м я. баьхьа, Султана еза из ІІенача, боккхача безамца. ІІаьхкІа ФуД лоарХІамегІа зар: наьха аьлдитт за е безам бА? Наха дувзаргоучА хаба рех кхера а ваина, безамах ІІоаьаьла, ший ираз берадаьлийта йиш йий цун? Нагахьа санна тІехьаГІа кхы саг цунна иа езалоЙ? Селла дукха нийслаш безам вахар чуъь, массеане лаш цун морзало. Дукха хьа ба шоаш ІІаьІаьллаца безам фуД иа хоиш бахьаш. «ХІаьаьлла а са дийтташ...—йоаьх цо РайхьанТагга. — Кхы тоха са дан!» РайхьанТа сихьенна соцаьву из, «хьо еза сона», аьнна цо алар кхераш. ЦхьабакъДа, уж деношш цо аьчча а, цар ліка кхетаду шоай дегашка чу ІІоаллар ІІоаьаьлиначА ІІаргашца ІІаьІаьлаш ІІаргашца ІІоаьаьлаш ІІаьІаьлаш. Цо ІІаьІаьлаш ІІаьІаьлаш ІІаьІаьлаш